

Motion till riksdagen 2020/21:2494

av Joakim Sandell m.fl. (S)

Inrätta en nationell insatsstyrka mot livsmedelsfusk

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att bekämpa livsmedelsfusket och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Livsmedelsfusket är omfattande i Europa och Sverige. Kött från sjuka djur i Polen har tidigare importerats till Sverige, och nästan 100 kilo av detta konsumerades i skolor och på restauranger. Slakteriets fusk med kött upprörde, men det är bara ett exempel på det omfattande fusk som sker med kött. I ett flertal kontroller vid Öresundsbron i år har polisen stoppat skåpbilar som fraktat tonvis av importerat kött, som ibland ligger helt öppet, ohygieniskt och omärkt.

För ska det bekämpas behövs mer systematiska kontroller samt ett ökat samarbete mellan polisen och andra myndigheter. Vi vill att regeringen ser över möjligheterna att inrätta en statlig specialstyrka med uppdrag att bekämpa livsmedelsfusket i Sverige.

Livsmedelsverket har kartlagt förekomsten och omfånget av livsmedelsfusk och kommit fram till att upp till 3 procent av försäljningen av livsmedel i Sverige kan vara förenad med fusk, vilket motsvarar närmare 9 miljarder kronor.

Livsmedelsverket menar att summan om 9 miljarder är en grov uppskattning men att den utgår från liknande siffror i andra branscher samt andra länder. Enligt Livsmedelsverket finns det inget som tyder på att Sverige skulle vara mindre drabbat än till exempel Storbritannien eller andra OECD-länder.

Vi vet att livsmedelsfusk är ett växande problem i Europa. Siffror från Interpol och Europol visar att mängden olagliga livsmedel på marknaden ökar. Fusket omsätter hundratals miljarder kronor runt om i världen. Kriminella aktörer förfalskar information om ursprungsland, innehåll och bästföredatum på produkter, ändrar innehåll och utseende för olika typer av livsmedel och säljer dessa som andra produkter.

Det behövs nationella krafter mot denna organiserade brottslighet. Genom samordnad tillsyn med andra myndigheter, som polisen, räddningstjänsten, Skatteverket och Arbetsmiljöverket, har Malmö stad med endast två nyinrättade tjänster kunnat avslöja tonvis med falska eller farliga livsmedel i kommunen, varje månad.

Insatsen i Malmö mot livsmedelsfusket är en unik framgång som visar på vikten av samarbete mellan myndigheter. Men ännu skrapas det bara på ytan; fusket är omfattande inom produktkategorier som oljor, godis, tobak – och inte minst kött.

Livsmedelsfusk är en del av organiserad brottslighet som drar nytta av låga straff och låg risk för upptäckt. Livsmedelsverket konstaterade redan 2017 i en rapport att Sverige inte är rustat för kontroller av livsmedelsfusk. Det krävs bland annat mer samarbete mellan de som utför livsmedelskontrollerna samt polisen, åklagarna, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket. Men detta saknas fortfarande i kommunerna.

Kontroller har visat att majrovor, som är ett vanligt tillbehör i falafel, färgats röda med ett cancerframkallande ämne. Tack vare kontrollerna har dessa hälsofarliga livsmedel förbjudits. Men för att spåra, identifiera och motverka livsmedelsfusk krävs ofta ett mycket resurskrävande spanings- och analysarbete kombinerat med insatser från andra myndigheter.

Flera europeiska länder vidtog åtgärder mot livsmedelsfusket efter den så kallade hästköttskandalen 2013. I Danmark, Storbritannien och Nederländerna har man inrättat nationella specialstyrkor med särskilt fokus på att spåra, utreda och lagföra aktörer som ägnar sig åt livsmedelsfusk.

Rättsväsendet ska få mer resurser. Till år 2024 ska Sverige få 10 000 fler poliser. Detta bådär gott för arbetet mot organiserat livsmedelsfusk.

Men då behövs det också fler utredare, jurister och ekobrottspecialister med ett tydligt uppdrag att motverka livsmedelsfusket. Så därför förespråkar vi att en statlig specialstyrka mot livsmedelsfusk inrättas.

Joakim Sandell (S)

Carina Ödebrink (S)

Inga-Lill Sjöblom (S)

Petter Löberg (S)

Fredrik Lundh Sammeli (S)

Maria Strömkvist (S)